

Kisebbségek interetnikus kontaktzónában.
Csehek és szlovákok Romániában és Magyarországon

**KISEBBSÉGEK INTERETNIKUS
KONTAKTZÓNÁBAN.
CSEHEK ÉS SZLOVÁKOK
ROMÁNIÁBAN ÉS MAGYAR-
ORSZÁGON**

Szerkesztők: Jakab Albert Zsolt – Peti Lehel

NEMZETI
KISEBBSÉGGUTATÓ
INTÉZET

KRITERION

Kolozsvár, 2010

Cím: *Kisebbségek interetnikus kontaktzónában. Csehek és szlovákok Romániában és Magyarországon*

Szerkesztők: Jakab Albert Zsolt – Peti Lehel

Nemzeti Kisebbségkutató Intézet

Kriterion Könyvkiadó

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Kisebbségek interetnikus környezetben : csehek és szlovákok

Romániában és Magyarországon / ed.: Jakab Albert Zsolt, Peti Lehel. –

Cluj-Napoca : Editura Institutului pentru Studierea Problemelor

Minorităților Naționale : Kriterion, 2010

ISBN 978-606-92512-1-8

ISBN 978-973-26-1012-1

I. Jakab, Albert Zsolt (ed.)

II. Peti, Lehel (ed.)

323.1(=162.3/.4)(498+439)

Sorozatszerkesztők: Horváth István, Jakab Albert Zsolt

Lektor: Pozsony Ferenc

Fordítók: Borbély-Bartalis Zsuzsa, Ilyés Sándor, Szerda Tamás, Temesi Gyöngyi,
Vajda Szabolcs

Korrektúra: Demeter Zsuzsa

Borítóterv és tipográfia: Könczey Elemér

Számítógépes tördelés: Fazakas Botond

Nyomda: IDEA és GLORIA, Kolozsvár

© Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale

A kötet tartalmáért a szerzők vállalnak felelősséget, a kifejtett vélemények nem feltétlenül tükrözik az NKI és Románia Kormánya álláspontját.

Tartalom

Előszó (JAKAB Albert Zsolt – PETI Lehel) 7

Kulturális viszonyok – történeti dimenziók

DANCU Pál

A szlovákok megtelepedése Szatmár, Ugocsa és Máramaros vármegyékben a 18. század folyamán és a 19. század elején 13

Ján BOTÍK

Az alföldi szlovákok kutatásának kezdetei 35

Alena GECSE – Desideriu GECSE

A bánási csehek történelme és kultúrája 47

Kétnyelvűség, nyelvi interferenciák

GYIVICSÁN Anna

Az etnikai kulturális modellek nyelvi és tartalmi dualitása 63

KRUPA András

A népi kultúra és a kétnyelvűség viszonya a délkelet-alföldi szlovákoknál 77

Pavel ROZKOŠ

A román nyelvnek a nagylaki szlovák nyelvjárás szókincsére gyakorolt hatása és annak időbeli fejlődése 85

ZSILÁK Mária

A nyelvjárások elhalásának folyamata a magyarországi szlovák nyelvszigeteken 95

TÓTH Sándor János – TUSKA Tünde – UHRIN Erzsébet – ZSILÁK Mária
A nyelvi másság dimenziói Tótkomlóson 109

Identitásfolyamatok, adaptációs és integrációs stratégiák

Elena Rodica COLTA

Az angyalkúti (Arad megyei) szlovák kisebbség
identitáskeresése és identitásvesztése 149

GYIVICSÁN Anna

A magyarországi szlovákok nemzetiségi tipológiája 183

Mária HOMIŠINOVÁ

A magyarországi szlovákok. A szociális és etnikai identitás
konstrukciójának elméleti és empirikus elemzése 211

Sînziana PREDA

A bánzági csehek. Migráció és identitás 247

SZABÓ Orsolya

Interetnikus viszonyok és kapcsolatok Pilisszentkereszten 257

Abstracts

277

A szerzők névsora

284

Előszó

A 2002-es Hivatalos Népszámlálási statisztika adatai szerint Romániában 17 226 személy szlovák nemzetiségűnek, míg 3941 cseh nemzetiségűnek vallotta magát. A statisztika tanúsága szerint az 1992-es népszámlálási adatokhoz képest mindkét etnikum esetében fokozatos létszámbeli csökkenés jelentkezett: a szlovák közösség 2300 személlyel, míg a cseh közösség ennél is drasztikusabban, 2306 személlyel, azaz korábbi számarányához képest tíz év alatt 47 százalékkal lett kevesebb. A magyarországi 2001. évi népszámlálás adatai szerint 11 816 személy vallotta magát szlovák anyanyelvűnek, a szlovák nemzetiséghez tartozónak 17 692-en mondták magukat, míg e kisebbség kulturális értékeihez, hagyományaihoz kötődők száma 18 056 volt.

A romániai nemzeti kisebbségekkel – a két legnagyobb kisebbségen, a magyar és a roma közösségeken kívül – sajnálatos módon csak viszonylag kis számú társadalomtudományi és kultúrakutatási publikáció foglalkozik. Ez a romániai szlovák és cseh közösségekre vonatkoztatva is igaz. A magyarországi szlovákok körében számos alap kutatás zajlott, amelyek nyomán igényes összegző munkák, szintézisek is megjelentek. A nyelvtudományi, néprajzi, történeti és szociológiai kutatások koordinálásában és megvalósításban kiemelt szerepet játszott a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete.

A romániai nemzeti kisebbségek kutatásának egyik jellemzője, hogy a létező kevés társadalomtudományi szakmunka mellett, amelyeket tudományos kutatók írtak, a legtöbb szerző e közösségek a kultúra vagy a politikum különböző szegmenseiben tevékenykedő művészek, írók, egyházi emberek, tanárok, helytörténészek, politikusok stb. írtak. Ezzel is magyarázható, hogy a kisebb létszámú nemzeti közösségekről, mint például a romániai cseh közösségről, kevesebb publikáció látott napvilágot. E munkák természetétől függ, hogy az illető kisebbségek megismerésének folyamatában csak igen kis hatással bírhettek, tekintve, hogy többnyire az illető kisebbségek nyelvén íródtak, kis példányszámú publikációkban láttak napvilágot stb. A romániai szlovák és cseh kisebbség kutatásának terén tehát zavaró „hézagokkal”, megoldatlan kutatási kérdések sokaságával találkozhatunk. Kötetünk természetesen nem tudja

pótolni a feltáratlan területeket és hiányosságokat. Ám azáltal, hogy a magyarországi kutatók, illetve a romániai szlovák és cseh kisebbséggel kapcsolatos kutatások művelőinek munkáit egy-egy kötetben közreadva, mindkét többségi nyelvre, románra és magyarra is lefordítva közöljük, a kérdés egységesen fontos tudományos, politikai és közéleti vonatkozására szeretnénk felhívni a figyelmet.

A kötet stúdiukai számos klasszikusnak számító „jelenbeli” témát elemeznek, mint például a kétnyelvűség, nyelvi interferenciák, identitásfolyamatok, hasonulási törekvések és asszimiláció, kultúraörzés, interetnikus viszonyok és kapcsolatrendszerek, ugyanakkor a szlovák és a cseh kisebbség migrációjával, letelepedésével, közösségi stratégiáival kapcsolatos történeti kérdéseket is taglalnak.

Az etnikumok kulturális viszonyait és történeti dimenzióit bemutató és elemző tanulmányok nyitják a kötetet. Dancu Pál a szlovákok 18. és 19. századi Szatmár, Ugocsa és Máramaros vármegyékben történő letelepedését ismerteti, többek között fontos egyház- és oktatástörténeti adalékokkal is szolgálva e közösség életéről. Például templomépítésekről, az anyanyelvű misézés kérdéseiről, a papok rekrutálódásának szempontjairól, a felekezeti iskolák működéséről. A szerző ugyanakkor kitér az egyes közösségek asszimilálódásának okainak értelmezésére is. Ján Botík tanulmányában az alföldi szlovákokkal kapcsolatos érdeklődés kezdeteire irányítja a figyelmet, miközben újraértékeli a 18. és 19. századi tudósok munkáit. Kihangsúlyozza fontosabb eredményeiket, e munkák jelenbeli aktualitása mellett érvel. Alena Gecse és Desideriu Gecse a bánági csehek letelepedését, a környező etnikumokkal való együttélési stratégiáit és kulturális kötődéseit, a cseh kisebbség identitásának etnikus elemeit és intézményeit mutatják be. Kitérnek a cseh népnév a románság általi megnevezésének, valamint a közösségek belső intézményi szerveződésének és működésének kérdéskörére is. Bemutatják a romániai cseh közösségek tagjainak megélhetésében történetileg legfontosabb szerepet játszó mesterségeket, de kitérnek e közösségek ünneplési szokásaira, naptári és családi ünnepeire, és az etnikai identitás megőrzésében és kifejezésében legfontosabb szerepet játszó tényezők bemutatására, mint például a folklór, emlékművek és emléknapok, iskolai oktatás. Ugyanakkor bemutatják e közösségek kiemelkedő személyiségeinek élettörténetét és tevékenységét.

Az etnikai identitás egyik legfontosabb összetevőjeként a nyelvhasználatot határozták meg a kutatók. A kétnyelvűséggel és nyelvi interfenciákkal foglalkozó tömb ezt az előfeltevést problematizálja. Gyivicsán Anna igényes elméleti megközelítéssel vizsgálta e témakört. Több évtizedre visszanyúló kutatásai során közel 50 településen vizsgálta a magyarországi szlovák nyelvszigetek akkulturációs folyamatait, a nemzetiségi kultúra funkcióit, változásait. A szerző a közel három évszázada létező nyelvszigetekben kutatta az etnikai (szlovák) kulturális modellek belső tartalmi rétegezettségét, vagyis azt, hogy az egyes közösségeken belül milyen kapcsolatrendszer alakult ki a népi, az egyházi és az elit kultúra között. Emellett a magyarországi szlovákok körében kialakult kétnyelvű – magyar–szlovák – kulturális modellek nyelvi és tartalmi dualitását, illetve e rendszerek funkcióját mutatja be. E kutatások eredményeit összegző tanulmányban teszi közzé. Krupa András a népi kultúra és kétnyelvűség viszonyát kutatva azt a megállapítást teszi, hogy a kétnyelvű (magyar és szlovák) környezet a szlovák folklórjelenségekben is kimutatható. Pavel Rozkoš a román nyelvnek a nagylaki szlovák nyelvjárás szókincsére gyakorolt hatását, annak folyamatos változását mutatta ki. A szerző mellett érvel, hogy a nagylaki szlovák nyelvjárás a környező népek idegen nyelvi hatása miatt nem azonosítható egyetlen szlovákiai vagy más regionális szlovák nyelvjárással sem. Zsilák Mária tanulmányában a magyarországi szlovák nyelvszigetekben zajló, a többségi nyelv irányába ható asszimilálódást mutatja be, illetve elemzi. A tótkomlói esettanulmány kapcsán Tóth Sándor János, Tuska Tünde, Uhrin Erzsébet és Zsilák Mária ugyancsak a sajátos magyar kontextusban szerveződő nyelvhasználat és identitás kérdéskörét járták körül. A kutatás a nyelvválasztás, kódváltás, kétnyelvűség, nyelvjáráshoz fűződő viszony, a nyelvi attitűdök, illetve a sztereotípiák témakörében mutatott ki fontos összefüggéseket.

Az identitásfolyamatokat és a hasonulási stratégiákat bemutató tanulmányok az empirikus kutatásokra alapoztak. Elena Rodica Colta egy Arad megyei település, Angyalkút szlovák közösségének interetnikus viszonyrendszerét és asszimilációs folyamatait elemzi. A szerző fontos észrevétele, hogy az interetnikus tényező még abban az esetben is identitásmodelláló hatású lehet, ha egy etnikai közösség fizikailag már nem él a településen. Így például az angyalkúti német közösséghez fűződő pozitív sztereotípiák máig hatással vannak a szlovák lakosok lokális identitásattitűdjeire, identitásnarratíváira, befolyással vannak a multietnikus település működésében fontos szereppel rendelkező tekintély rangsorának

kialakulásában, a tereknek az együtt élő etnikumok elvárásai szerinti használatában stb. Gyivicsán Anna újabb tanulmányában a magyarországi szlovákok nemzetiségi tipológiáját állítja fel, áttekintést nyújtva az ezzel kapcsolatos szakirodalmi eredményekről is. A mai Magyarország területén szétszórta, egymástól gyakran földrajzilag is távol létrejött szlovák nyelvszigetek közösségeit több tényező alapján vizsgálta. E tényezők körébe sorolja a szerző többek között a földrajzi-ökológiai, a gazdasági faktorokat, a közösség vallását, társadalmi struktúráját, a nemzetiségi intézmények meglétét vagy hiányát, a közösség kapcsolatát volt anyanemzetével stb. A bemutatott szempontok alapján elemzés tárgyává teszi azt is, hogy e tényezők miképpen befolyásolták a nyelvi és a kulturális folyamatokat, miképpen alakították az etnikai tudat tartalmát s annak megjelenési formáit, illetve azt, hogy az utóbbiak milyen szerepet kaptak a közösség társadalmi magatartásában, integrációjában, s ez miképpen mérhető a demográfiai adatokban. Mária Homišinová a magyarországi szlovákok szociális és etnikai identitásának konstrukcióit elemzi, a társadalomtudományok eredményeit is összefoglalva. A szerző 200 családot reprezentáló adatközlőre alapozott a csoportidentifikáció és az etnikai identitásjegyek empirikus elemzésekor. Sínziana Preda a bányászati cseh migrációs törekvéseinek és identitásának vizsgálatát célozta meg. A cseh falvak a 20. századi társadalmi átalakulás után, az 1989-es rendszerváltással beinduló munkamigráció és az asszimiláció következtében az etnikai identitás átszerveződésének a terei is lettek. Szabó Orsolya írásában a pilisszentkereszti szlovák közösség interetnikus viszonyait és kapcsolatrendszerét vizsgálja. A szerző elemzésében arra a következtetésre jutott, hogy a pilisszentkereszti szlovákok kettős identitással rendelkeznek. Ennek lényege, hogy a többségi magyar társadalomhoz való nyelvi asszimilálódásuk, magas fokú kulturális hasonlóságuk ellenére identitásuk fontos elemét képezi az elsősorban rituális alkalmakkor előjövő szlovák kulturális elemek. A szerző emellett érvel, hogy a nemzetiségi identitás elsősorban lokális kontextusban rendelkezik funkcióval.

Kötetünk hasznosíthatósága elsősorban a kötetben közölt írások sokoldalú megközelítési módjából fakad, valamint abból a közös szemléleti kiindulópontból, hogy a vizsgált jelenségeket nem önmagukban, hanem tágabb kontextusukban, az interetnikus egymásrahatások vonatkozásában vizsgálják.

E kötet annak a kezdeményezésnek a sorába illeszkedik, amely a nemzeti kisebbségek kulturális kifejeződéseiről szóló kutatások eredményeit a többségi etnikumok nyelvén is szeretné megismertetni, és amelynek keretében 2009-ben ugyancsak két nyelven (mint ahogy a jelen kötetet is: románul és magyarul) a Nemzeti Kisebbségkutató Intézet gondozásában jelentettünk meg egy válogatást a romániai nemzeti kisebbségekről.¹ Végezetül szeretnénk köszönetet mondani szerzőinknek, hogy írásaik hozzájárulásával e törekvésben segítségünkre voltak.

JAKAB Albert Zsolt – PETI Lehel

- 1 JAKAB Albert Zsolt – PETI Lehel (szerk.): *Folyamatok és léthelyzetek – kisebbségek Romániában*. Nemzeti Kisebbségkutató Intézet – Kriterion Könyvkiadó, Kolozsvár, 2009.
JAKAB Albert Zsolt – PETI Lehel (ed.): *Procese și contexte social-identitare la minoritățile din România*. Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale–Kriterion, Cluj-Napoca, 2009.

Abstracts

DANCU Pál

The settling of Slovak communities in Satu Mare, Ugocea and Maramureş counties in 18th and 19th centuries

As the title of the article suggest, the paper present the historical beginnings of Slovak communities in Satu Mare, Ugocea and Maramureş counties in 18th and 19th centuries. The author shows the settling process of these communities, gives the list of places where the colonists came from, and the lists of family names. He contributes with important dates to the history of church life of this communities, as well he presents interesting details about the history of education, for example about the problem of Slovak masses, about the requirements of priests hiring and about the functioning of the denominational schools.

Ján BOTÍK

Beginnings of interest towards the historical and ethnic development of the Slovaks in the Lowlands

This article draws attention to the initial interest for history and the way of life of the Slovak migrants settled down in the so-called Lower Lands (Great Hungarian Plain) situated on the territory of the present day Hungary, Romania, Serbia and Croatia after the Ottoman Turks had been expelled (1711). The paper focus on the documents written by Slovak scholars in the 18th and 19th century (Matej Markovič, Andrej Školka, Samuel Tešedík, Daniel Zajac, Ľudovít Haan, Michal Žilinský, etc.). Authentic reports of the mentioned authors provide valuable information on the process of adaptation, social convergence, interethnic contacts, mutual cultural influences, linguistic and cultural innovations and many other changes in the life of Slovak migrants that were determined by the different environmental, social, cultural and ethnic conditions of their new homeland. The dynamics of cultural and linguistic changes has been analyzed from the perspective of contemporary theoretical and methodological approaches in the study of ethnic minorities and Slovaks living abroad.

Alena GECSE – Desideriu GECSE

The history and culture of Czech communities from Banat

Alena Gecse and Desideriu Gecse in their article presents the settling down of the Czech community in Banat region, the strategies of co-existence with other ethnic communities and cultural attitudes towards them, the ethnic elements and institution of the Czech minority's identity. The authors elucidate the origin of ethnic name in which the surrounding Romanians called them, also presenting how this communities functioned and organized themselves. They give details about the trades which historically played important roles in the life strategies of these communities, they present their customs, family gatherings and communal celebrations, the most important factors in preserving the ethnic identity: the folklore, memorials, anniversary days, school education. Presenting the biographies of eminent figures of this communities and their activities offers a more detailed picture about the history of this communities.

GYIVICSÁN Anna

The lingual and content duality of the ethnical cultural models

The study, which presents the ethnical cultural models, has an academic approach to the matter with systematizing aim. By means of comparative examination of the cultural system and the collective cultural communication of Slovak communities in Hungary, the synthesis came from the cultural changes, which took place in these communities.

The author presents in the approximately three-century-existing enclaves the inner content stratification of cultural models i.e. in some communities what system of connection developed between the national, church or elite culture.

The longer chapter of the study shows the developed linguistic and content dualism of Hungarian–Slovak bilingual cultural models and the function of these systems among Slovaks in Hungary.

KRUPA András

The relation between the national culture and the bilingualism at the Slovaks living in the Great Plain

The interethnic mutual effect had an important role in the folk culture of the Slovaks in Hungary. Bilingualism developed in those local communities where the population belonged to at least two ethnic

groups. Noted bilingual story-tellers lived among them. Farkas András-né Drágos Zsófia from Nagybánhegyes is an outstanding story teller of unique folk tales in the Hungarian and Slovak language area. In the 1990s we can meet some belief-myths in Bükkzentkereszt in the Bükk mountains. The bilingual folk songs can be found at almost every Slovak group in Hungary.

Recently bilingualism has been pressed back to the settlements where the communities are getting smaller. In families real bilingualism is not regular, instead mixed language usage is prevailing with Hungarian linguistic elements. From the folk production created in the native language or bilingual way mainly those remain which have closed, defined words and the tune is connected at the same time.

The national folk culture and the bilingual folk culture depends on more factors. The individual could be bilingual when his or her family was Slovak, in the settlement, in the surroundings the person had connection with communities speaking other languages, when emotionally the mother tongue is preserved and direct usage of the language is regular. There is a new phenomenon. The young renouncing their native language, in instruction in mother-tongue learn their old native language and this way they become bilingual.

The bilingualism of communities is determined if the two language groups have equal bilingual communication. If only the members of the minority learn the other language but the majority ethnic groups do not learn theirs we can speak about one-way bilingualism. Bilingualism actually made the Slovak national artistic forms richer. If the function of the national culture withers and this process is accompanied by the abandonment of the mother tongue, with the adaptation, the assimilation of the national culture elements will also take place

Pavel ROZKOŠ

The influence of Romanian language to the Slovak dialect from Nădlac and temporal evolution of it

Pavel Rozkoš in his article demonstrates the influence of other ethnic communities to the dialects of Slovak community from Nădlac, and the continuous changes of linguistic processes. The author argues that because of the influences of other ethnic communities with whom the Slovak communities lived with, the dialect of Slovak community from Nădlac differs in many aspects from the dialect of Slovak communities from other places.

ZSILÁK Mária

The course of dialects' fading away in Slovakian enclaves in Hungary

On the basis of her dialectology work, the author analyses the state of the language in the Slovakian enclaves in Hungary. She describes three modes of the dialects' losing ground and fading away, 1. 'dialects versus literary language' 2. 'Slovakian dialect versus the majority nation's language' 3. 'the dialect's speakers' dying off'. She examines the typical linguistic and non-linguistic factors of the above three modes and their mutual influences.

TÓTH Sándor János – TUSKA Tünde – UHRIN Erzsébet – ZSILÁK Mária

General linguistic survey in Tótkomlós

The comprehensive study, analyzing the usage of Slovakian language in Tótkomlós was made in the frames of the project (NKFP 5/126/2201) "The dimensions of linguistic alteration: The possibilities to preserve minority languages", based on the common research of the MTA Linguistic Institute's Modern Language Department, the ELTE BTK Hungarian Language Department and the Research Institute of the Slovaks in Hungary. The project was elaborated and led by Csilla Bartha and Anna Borbély. The research was conducted in an empirical way, with questionnaire but other socio-linguistic methods were also used e.g. observing the participants, collecting documents, etc. The results of the research show interesting connections concerning the themes of choosing a language, changing codes, bilingualism, relations to the dialect, attitudes to the language, stereotypes.

Elena Rodica COLTA

Slovak minority in Fântânele (Arad County) between search and loss of identity model

Founded by the Germans in the middle of the 18th Century, the village is multiethnic nowadays, after the mass departure of the Germans, replaced by Romanian, Slovak and Hungarian colonists, the majority being Romanians.

The Slovaks arrived from Bihar Mountains. They had difficulties in preserving their identity within the German culture which they assumed along with their houses, the church and the cemetery.

On forgetting the traditional cultural model, which came from the Bihar mountains, the modernity contributed as well, and the process resulted in the substitution of traditional values with new ones, adequated to the urban culture.

Finally, the younger generation, who studied in Romanian schools, would not be different than the Romanian majority, among whom he lives.

GYIVICSÁN Anna

The National Typology of Slovaks in Hungary

The study presents the characteristic features of the Slovak community enclaves at the end of the 17th and at the beginning of the 18th century on the territory of present-day Hungary. These enclaves were sporadic, often geographically remote from each other.

Among others geographical-ecological and economical factors, the religion and social structure of the community, the national institutions or the lack of them, the relationship of the community with the home-country etc. are included by the author.

On the basis of these factors the study shows the most pronounced types of the enclaves particularly: the market-towns in the South of the Great Hungarian Plain founded by the Lutheran Slovaks – for example: Békéscsaba, Szarvas, Tótkomlós and Nyíregyháza in the North of the Great Plain.

The author, on the basis of enumerated factors, makes an examination of these elements in what manner they had an effect on the lingual and cultural processes, how they formed the ethnical sense of consciousness and outward forms of them, what roles they got in the social behavior and integration of the community, by what means they are reflected and what changes were brought about in demographic data

Mária HOMIŠINOVÁ

Slovaks in Hungary (Theoretically-Empirical Analyses of Construction of the Social and Ethnical Identity.)

The main purpose of this study is a theoretical and empirical analysis concerning construction of social and ethnical identity of Slovaks living in Hungary, which are situated in a minority position due to the his-

torical and political occurrences, whereas their national (mother) state is remaining in the near neighbourhood. Content of our paper is divided into four thematic parts. In the first part is presented a brief conceptual framework of understanding and investigation of the ethnical identity. In the second section is described shortly a historical and demographic development of Slovaks in Hungary. The third fraction characterises the Slovak minority with regard to the construction and potential development of ethnical evolution, using empirical data obtained from the realized researches of the ethnical identity that were performed among the members of the Slovak minority in Hungary. The last part presents more detailed the basic research findings relating to the social identity perception of Slovaks living in Hungary. These results are important for explanation of the ethnical processes and phenomena.

Sînziana PREDA

Czechs from Banat: problematical migration and identity

Investigation of the Czech community in the Danube Clisura developed two lines of analysis, ethnic and religious, levels of identity that are interdependent: both were complemented and supported each other, basis for group specificity. Permanent markers are configured by the language spoken in the family and social life, extended family system, mutual assistance, the Roman Catholic faith, a conservative and based on life rules (for example, the model of endogamy). They shed light on the existence almost unaltered of group's life, in a form similar to that of the first settlers, a reduced reception of exterior cultural forms: according to the Czechs, the Romanians from neighbourhood are those who had learned from inter-ethnic contacts.

SZABÓ Orsolya

Interethnic relations in Pilisszentkereszt

The village, located in the Pilis hills north-west of Budapest, has more than 2200 inhabitants, 53 percent of whom officially declare themselves to be of Slovak nationality. This makes Mlynky the most Slovak village in Hungary. The Slovak community established numbers of local organizations and also the minority self-government, which has function to slack up the natural assimilation and the loss of language.

The members of community have assimilated to Hungarians in their way of life. They do have Hungarian national identity and Hungarian national feelings. Hungary is their homeland and in everyday life they speak Hungarian, at the same time bound to Slovak culture, language and traditions, too. They have a double identity, they are Slovaks and Hungarians at the same time – Hungarian Slovaks.

Everyday routine connects them to Hungarians therefore they do not really differ from their Hungarian neighbours. But there is another culture and another language they possess, and these still appear at certain occasions, and these times it is stronger than the world of the majority.

A szerzők névsora

- BOTÍK, Ján – kutató, tanár, Konstantin Filozófus Tudományegyetem, Etnológia és Etnomuzikológia Tanszék, Nyitra
janobotik@gmail.com
- COLTA, Elena Rodica – antropológus, muzeológus, Complexul Muzeal Arad, Arad
rodica.colta@gmail.com
- DANCU Pál – helytörténész, irodavezető, Magyarország–Szlovákia–Románia–Ukrajna
CBC ENPI Program
dankupali@yahoo.com
- GECSE, Alena – tanító, 3. sz. Általános Iskola, Újmoldova
alena_gecse@yahoo.com
- GECSE, Desideriu – tanár, 3. sz. Általános Iskola, Újmoldova
desideriu_g@yahoo.com
- GYIVICSÁN Anna – kutató, tanár, Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK Szláv Tanszék,
Budapest – Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete, Békéscsaba
vusm@globonet.hu
- HOMIŠINOVÁ, Mária – kutató, Szlovák Tudományos Akadémia Társadalomtudományi
Kutatóintézete, Kassa
- JAKAB Albert Zsolt – kutató, Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár
jalbertzsolt@yahoo.com
- KRUPA András – kutató, Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete, Békéscsaba
vusm@globonet.hu
- PETI Lehel – kutató, Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár
petilehel@yahoo.com
- PREDA, Sinziana – tanársegéd, Nyugati Tudományegyetem, Szociológia és Pszichológia
Kar, Temesvár
hhayavatha@yahoo.com
- ROZKOŠ, Pavel – kutató, alelnök, Romániai Szlovákok Szlovákiai Társasága, Pozsony
pavel.rozkos@zoznam.sk
- SZABÓ Orsolya – jogi referens, Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogok Országgyűlési Biztosának
Hivatala, Budapest
szaboo@obh.hu
- TÓTH Sándor János – kutató, tanár, Gál Ferenc Hittudományi Főiskola, Szeged
tothsanc@gmail.com
- TUSKA Tünde – kutató, tanár, Szegedi Egyetem Juhász Gyula Főiskola Szlovák Tanszéke,
Szeged – Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete, Békéscsaba
vusm@globonet.hu
- UHRIN Erzsébet – kutató, a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézetének igazgatója,
Békéscsaba
vusm@globonet.hu
- ZSILÁK Mária – tanár, Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK Szláv Tanszéke, Budapest
zilakm@ludens.elte.hu